

บทคัดย่อ

181233

ชื่อภาคนิพนธ์ : บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของวัดที่พึงประสงค์ของประชาชน :
ศึกษาเฉพาะกรณีวัดในอำเภอหาดใหญ่
ชื่อผู้เขียน : พระมหาพนม วรรณจันทร์
ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
ปีการศึกษา : 2546

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาบทบาทที่เป็นจริงของวัดและบทบาทที่คาดหวังโดยมองจากบทบาทของพระสงฆ์ในสภาพสังคมปัจจุบัน (2) ศึกษาถึงบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของประชาชนที่มองบทบาทของวัด (3) เสนอแนะให้วัดปรับบทบาทให้สอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน ตามบทบาทของวัดทั้ง 3 ด้านคือ บทบาทในด้านการให้การศึกษา บทบาทในด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และบทบาทในด้านการสงเคราะห์แก่ประชาชน กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษามี 2 กลุ่ม คือ พระภิกษุที่ทำหน้าที่ผู้บริหารวัด เช่น เจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส ครูใหญ่สำนักเรียนพระปริยัติธรรม พระภิกษุสามเณรที่ทำหน้าที่เป็นครูสอนพระปริยัติธรรม จำนวน 70 รูป และประชาชนที่มาทำบุญที่วัดในวันสัทธิมาฆะวัน จำนวน 155 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม นำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า (1) ตามทัศนะของพระภิกษุสามเณรที่มีต่อบทบาททางด้านการปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังต่อบทบาทของวัดทั้ง 3 ด้านคือ บทบาททางด้านการให้การศึกษา บทบาททางด้านการเผยแผ่พระศาสนา และบทบาททางด้านการสงเคราะห์ประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือบทบาททางด้านการปฏิบัติจริงของวัดทั้ง 3 ด้าน โดยค่าเฉลี่ย 3.49 และบทบาทที่พระภิกษุสามเณรที่คาดหวังต่อการปฏิบัติตามบทบาทของวัดทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ย 3.66 (2) ระดับทัศนะของประชาชนที่มีต่อบทบาทของวัดทางด้านปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังต่อบทบาทของวัดทั้ง 3 ด้านคือ บทบาททางด้านการให้การศึกษา บทบาททางด้านการเผยแผ่พระศาสนา และบทบาททางด้านการสงเคราะห์ประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือบทบาททางด้านการปฏิบัติจริงของวัดทั้ง 3 ด้าน โดยค่าเฉลี่ย 3.55 และบทบาทที่ประชาชนคาดหวังต่อการปฏิบัติตามบทบาทของวัดทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะในการศึกษา

1. บทบาททางการศึกษาของวัดสำหรับพระภิกษุสามเณรและประชาชนทั่วไป วัดควรส่งเสริมทางการศึกษา เนื่องจากพระภิกษุสามเณรในวัดยังขาดการสนใจในการศึกษาหาความรู้และวัดมีปัจจัยสำหรับจัดซื้อหาอุปกรณ์การเรียน ไม่ควรใส่ใจในเรื่องเครื่องรางของขลังและการเชิญชวนให้ศาสนิกชนทำเสน่ห์ สักยันต์ ซึ่งทำให้ประชาชนบางคนเกิดความรู้สึกในทางลบต่อวัดหรือพระภิกษุสามเณรภายในวัดนั้น ควรให้พระภิกษุสามเณรได้ศึกษาวิชาการทั้งทางโลกและทางธรรมในพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง

2. บทบาททางการเผยแผ่ ของวัดสำหรับพระภิกษุสามเณรและประชาชนทั่วไปหากวัดหรือพระภิกษุสามเณรภายในวัดได้พัฒนาตนเองให้มีความรู้ทั้งทางโลกทั้งทางธรรมแล้วก็จะทำให้บทบาททางการเผยแผ่ธรรมะได้รับผลดียิ่งขึ้น กล่าวคือ สามารถที่จะอบรมเผยแผ่หลักธรรมให้มีลักษณะสอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ดีขึ้น โดยอาจสอดแทรกข้อคิดเห็นต่างๆ ในขณะที่ทำการเทศน์สั่งสอน และตัวพระภิกษุสามเณรมีความรู้แล้ว ก็ควรออกไปอบรมสั่งสอนประชาชนในสถานที่ต่าง ๆ จะเป็นการนำธรรมะไปสู่ประชาชนได้ดีที่สุดอีกวิธีหนึ่ง ตัวพระภิกษุสามเณรควรประพฤติตนให้อยู่ในศีลและระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด เพื่อให้เกิดศรัทธาความเลื่อมใสแก่ผู้ที่ได้พบเห็น การกระทำพิธีกรรมต่าง ๆ ควรกระทำอย่างถูกต้องและเหมาะสม เช่นควรจัดพิธีแบบประหยัด ดัดสิ่งฟุ่มเฟือยออกไป และควรเน้นการเทศนาสั่งสอนหลักธรรมะในชีวิตประจำวันและยกอุทาหรณ์ขึ้นชี้แจงในขณะประกอบพิธีกรรม มากกว่าจะเน้นในด้านพิธีกรรมอย่างเดียว

3. บทบาททางการสงเคราะห์ประชาชน การที่วัดจะเป็นที่พึ่งแก่ประชาชนได้นั้นพระภิกษุควรชวนขวายนหาความรู้เพิ่มเติมทางวิชาการและหลักการสังคมสงเคราะห์ เพื่อจะได้นำมาประยุกต์ใช้เข้ากับหลักธรรมะ ใช้ประโยชน์ในการเป็นที่ปรึกษาในด้านต่าง ๆ และเมื่อที่ใดได้มีการสัมมนาอบรมวิชาความรู้ทางการแพทย์ การศึกษา การพัฒนาชุมชน ตลอดจนการเกษตร วัดก็ควรจัดส่งพระภิกษุสามเณรไปร่วมด้วย จะได้มีความรู้กว้างขวางสามารถนำไปช่วยเหลือประชาชนได้มากยิ่งขึ้น

ABSTRACT

181233

Title of Research Paper : Actual and Expected Roles of Buddhist Temples in views of Monks and People Involved : A Case study of Temples in Had Yai District

Author : Phramaha Panom Wannajan

Degree : Master of Arts (Social Development)

Year : 2003

The major objectives of the study were : (1) to find out the actual role and the expected role of Buddhist temples in according to monks' performance in the present society ; (2) to reveal the actual role and the expected role of Buddhist temples; and 3) to make some recommendations for Buddhist temples to adjust their role to cope with the present society. The study focused on three aspects: providing education, spreading Buddhism, and providing welfare for people. The population consisted of two groups. The first group included 70 monks: administrative monks, i.e., abbots, assistant abbots, principles of the Buddhism education centers; and monks and novices who taught Buddhism education. The second group were 155 people who came to make merits at the temples on Sathdhammasavana Day. A questionnaire was used to collect the data. Percentage, mean and standard deviation were employed to describe the data.

The findings were briefly stated as follows:

(1) The monk group stated that Buddhist temples played the actual role in providing education, spreading Buddhism and providing welfare for people at a high level ($\bar{X} = 3.49$). The expectation about the role of Buddhist temples were also found to be high ($\bar{X} = 3.66$), too.

(2) The people group also had the same opinion. The mean of the overall actual role of Buddhist temples was 3.55 and that of the overall expected role was 3.55

Recommendations

1. Educational role for monks, novices and the public Buddhist temples should promote education, as monks and novices still paid little attention to seeking knowledge, while Buddhist temples could financially support them. Monks and novices should not be indulged in omens and should not encourage Buddhist people to be interested in black magic, because this would make people form a negative attitude toward the temples and monks or novices in the temples. Monks and novices should be encouraged to acquire both mundane and religious knowledge.

2. Buddhism-spreading role. When the temples or monks novices acquire both mundane and religious knowledge, they would effectively play the role in spreading Buddhism thought. That is, they would be able to train people on Buddhist teachings in line with the changing society. They could give better illustrations and opinions while preaching. Educated monks and novices should go out to teach Buddhist principles in different places, one of the best ways to spread Buddhism thought. They should behave themselves and strictly follow monk disciplines so as to create faith among people. Buddhist rites should be carried out properly, correctly and economically. Emphasis should be on teaching Buddhist principles that could be used in daily life. Illustrations should be given to people while carrying out rites rather than emphasis only on the rites.

3. Welfare role Buddhist temples should be places where people could resort to in times of difficulty. Monks should acquire additional knowledge, particularly about social welfare, for application along with Buddhist teachings in giving people consultation in different aspects. Monks and novices should be sent to attend training courses and seminars on medical knowledge, education, community development and agriculture to broaden their knowledge so that they could help people better.